

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 55 • nr. 09 • oktober 2019 • € 1,75 • www.sp.nl

KLIAMAATSTRIJD = KLASSENSTRIJD

Arend van Dam

impeachment

KAPITAAL EN ARBEID IN CIJFERS

Niet bang voor cijfertjes en grafiekjes? Het Wetenschappelijk Bureau van de SP heeft een overzichtelijk boekje gemaakt over de lonen. Wat is de arbeidsinkomensquote? Hoe zit het met de vermogensongelijkheid? Hoe ontwikkelen de winsten zich? Als u de onderliggende cijfers wilt kennen van ons pleidooi voor hogere lonen, bestel dan voor 2 euro het boekje (16 pagina's) *Van loonmatiging naar loongolf* in de SP-shop.

sp.nl/loonmatiging

★ ROOD
jong in de SP

**BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID?
SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE
POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!**

Het experiment is mislukt, het schuldenstelsel voor studenten werkt niet en lijkt zijn langste tijd te hebben gehad. De generatie studenten die is gaan studeren na de invoering van het schuldenstelsel, wordt de dupe van een mislukt experiment van de politiek. Wij zijn geen proefkonijn. Wij eisen compensatie voor het bedrag dat wij tussen het afschaffen en de herinvoering van de basisbeurs zijn misgelopen! Ga naar sp.nl/proefkonijn en teken de petitie.

Al bijna 60.000 ondertekenaars gingen je voor!

Wil je, of je SP-afdeling, hieraan meedoen met ROOD?

Mail naar schuldengeneratie@sp.nl

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie

Diederik Olders (h), Lesley Arp
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving

Maurits Gemmink, Robert de Klerk
Nenad Mečava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee

Robin Bruinsma, Peter Sas,
Karen Veldkamp

Foto cover

Maurits Gemmink

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet

www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement

€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen

T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm

Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

'Compensatie nu!
En de basisbeurs terug'

4

Troonrede? Loonrede!

'Zelfs tv-kijken wordt duurder'

6

Leven met een beperking

'Hier ben ik, ik ben er nog'

8

XXIV Congres

Jij bent nu aan zet

12

Klimaatstaking

Den Haag, 27 september

14

23 Groot-Brittannië: De échte agenda van Boris Johnson

26 Najaar 2019: Overal luiden de noodklokken

28 Linksvoor: Johan Koelman is de grote man van de SP

18, 19, 20, 21, 22, 39 Nieuws 30 Brieven

31 Puzzel 32 Theo

COLUMN

Loonrechtvaardigheid

Een jaar geleden stond ik, precies tien jaar na het uitbreken van de economische crisis, aan de voet van de Erasmusbrug in Rotterdam. Op die zaterdag in september kondigden wij onze strijd voor rechtvaardigheid aan. Nu, een jaar later, is die strijd voor rechtvaardigheid volop gaande. Zo heb ik samen met Ina, Khadija, Bastiaan en Ed een alternatief op de Troonrede gemaakt, onze Loonrede. Omdat we niet een Troonrede willen met loze plannen van dit kabinet, maar een Loonrede waarin mensen hun eerlijke deel van de economische groei en grote winsten krijgen.

Een jaar later zien we ook dat het debat over rechtvaardigheid langzamerhand onze kant op komt. Dat was te zien bij de Algemene Beschouwingen, het debat na Prinsjesdag. Tijdens dat debat gebeurde er iets opvallends. Zo sprak het CDA over het belang van volkshuisvesting in plaats van woningmarkt. De VVD wilde de rauwe randjes van het kapitalisme af vijlen. Volgens mij is er een kentering gaande. Het neoliberale marktdenken loopt op zijn einde. Aan het eind van het debat sloot zelfs de volledige Tweede Kamer zich aan bij onze oproep: de lonen in het grote bedrijfsleven moeten met 5 procent omhoog.

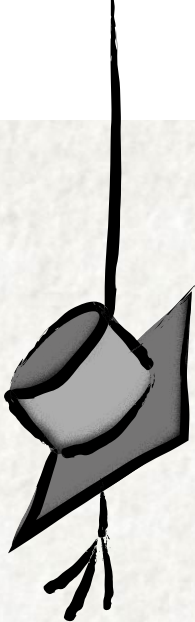
Het is hoopvol dat andere partijen zich bij onze oproep voor loonsverhoging aansluiten. Maar daarmee zijn de lonen natuurlijk nog niet gestegen. Dat zullen we samen moeten afdwingen. Bijvoorbeeld met ons voorstel voor winstdeling, zodat grote bedrijven hun gigantische winst niet alleen met hun aandeelhouders delen, maar vooral met de mensen die het werk doen. En natuurlijk blijven we strijden voor een hoger minimumloon en betere salarissen in de zorg, het onderwijs en bij de politie.

Er moet dus nog veel gebeuren, maar een eerste stap is gezet.

En nu door! Voor een hoger loon voor iedereen. Voor een eerlijke economie die werkt voor ons allemaal. Voor een rechtvaardig Nederland waarin we allemaal ons eerlijke deel krijgen.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

STUDIEFINANCIERING

WIJ ZIJN GEEN PROEFKONIJN!

Zestigduizend handtekeningen binnen amper twee weken, tienduizend mensen die willen meehelpen.

En: driehonderd nieuwe leden. De petitie *Wij zijn geen proefkonijn* van ROOD loopt storm.

LOGISCH ALS WAT: als er op jou iets is uitgeprobeerd en dat mislukt, dan wil je ten eerste dat degenen die na jou komen niet hetzelfde overkomt. En ten tweede: je wil gecompenseerd worden voor de schade die je hebt geleden. De SP ging flink tekeer tegen het zogenaamde 'sociaal leenstelsel', dat vervanging van de basisbeurs door een lening inhield. Maar toch ging een ruime Kamermeerderheid – inclusief GroenLinks, PvdA en CDA – in 2015 akkoord met de invoering ervan. Weg basisbeurs. Maar de acties van de SP en ROOD, zowel binnen- als buitenparlementair, hielden aan. Want het liep, helaas, precies zoals zij voorspeld hadden. Schulden van studenten liepen op tot gemiddeld 30.000 euro, jongeren zonder rijke ouders gingen uit vrees voor zo'n schuldenberg helemaal niet meer studeren – en degenen die dat wel nog deden gingen gebukt onder stress, burn-outs en andere ellende. En nu blijken de jarenlange protesten en acties alsnog het gewenste effect te hebben. Bijna alle politieke partijen, ook CDA, PvdA en GroenLinks, willen van het leenstelsel af. Conclusie: het leenstelsel is een mislukt politiek experiment. SP-Tweede Kamerlid Frank Futselaar werkt inmiddels aan de herinvoering van de basisbeurs (zie ook pagina 23). En ROOD maakt zich sterk voor compensatie van de huidige generatie studenten die nu in de schulden zit. ROOD-voorzitter Arno van

der Veen: 'Het gaat om alle studenten die onder het schuldenstelsel met hun studie zijn gestart en daardoor heel veel geld zijn misgelopen. Dan praat je over vier jaar lang 285 euro per maand als je uitwonend bent – en voor thuiswonenden over zo'n 100 euro per maand. Wij vinden dat je studenten niet kunt behandelen als een soort proefkonijnen, waarop je een experiment kunt uitvoeren. Zo van: goh, wat zou er gaan gebeuren als je studenten tienduizend euro schuld laat opbouwen? Daarom zijn we de petitie gestart.'

'Je moet je voorstellen: een student die is begonnen onder het basisbeurs-stelsel en uitwonend is,' vervolgt hij, 'heeft bij het behalen van het diploma 13.000 euro meer van de overheid als schenking gekregen dan iemand die onder het schuldenstelsel is gaan studeren. Dus het gaat wel over serieuze bedragen. We eisen nu van de politiek dit te gaan compenseren. Wat mij betreft volledig; dus het hele bedrag dat studenten daardoor zijn misgelopen.'

De samenleving als geheel

Maar het gaat niet alleen om de centen. Compensatie, jazeker. Maar wat is het maatschappelijk perspectief als je jongere generaties min of meer uit gewoonte met schulden opzadelt? Hoeveel oog voor de maatschappij, de wijk of buurt – kortom:

Socialisme

“Het socialisme kan niet door de volksmassa's omhelsd worden, als zij niet uit eigen ervaring overtuigd zijn van de totale verrotting van het kapitalisme. Het kapitalisme kan de gerechtvaardigde verlangens van het volk niet inlossen, zoals loon naar werken, goede arbeidsvoorwaarden, behoorlijke huisvesting, goede medische zorg, vrede, vrijheid en een gezond leefmilieu.”
22 oktober 1972. Oprichtingscongres van de Socialistische Partij. Spangen, Rotterdam.

Partijgenoot en wethouder Peter van Zutphen vertelt regelmatig en vol trots – met een glinstering in zijn ogen – dat hij een van de oprichters is van onze partij. Hij was erbij. De trams zaten vol. Ook omdat Sparta en Feyenoord diezelfde dag tegen elkaar speelden. In de decennia die volgden, vielen de woorden van onze oprichters volgens allerlei zogenaamd hippe types uit de tijd. Wie het kapitalisme ter discussie stelde, werd schaamteloos weggehoord. Maar wie vandaag om zich heen kijkt, ziet dat oude woorden een nieuwe lading krijgen. Een meerderheid van de Amerikaanse jongeren is positief over ‘socialisme’. Zakenblad The Financial Times verscheen met een knalgele omslag met de oproep ‘Reset Capitalism’. Het zijn tekenen des tijds! En ze komen niet uit de lucht vallen.

Achthonderduizend huishoudens kunnen de woonlasten amper betalen. De zorgpremies stegen met bijna 75 procent de afgelopen dertien jaar. En de grootste honderd bedrijven wereldwijd zijn goed voor 71 procent van de CO₂-uitstoot, waaronder Koninklijke Shell. Met één biertje op een terras betaal je meer belasting dan Shell over de miljardenwinst in Nederland. De lonen stegen de afgelopen decennia nauwelijks, de winsten extreem. Niet voor niks wil de FNV een verhoging van het minimumloon met 40 procent naar 14 euro per uur.

Woorden alleen zijn niet genoeg, wisten onze oprichters.

“Massale en voortdurende actie voor deze redelijke verlangens, zijn de beste leerschool om te ontdekken hoe deze verlangens wel ingelost kunnen worden...”

Socialisme is geen heilstaat, maar een permanente strijd voor rechtvaardigheid en redelijke verlangens. Hup 14 euro! Hup Nationaal ZorgFonds zonder eigen risico. Hup energierekening-verlagende renovatie van alle woningen!

Hup socialisme.

‘Je bent vooral bezig met de vraag hoe je uit die schulden moet komen’

de medemens – heb je nog als je uit pure noodzaak alleen nog maar bezig bent met het aflossen van die schulden? En misschien erger nog: wat als iedereen dat uiteindelijk maar normaal gaat vinden? Arno van der Veen: ‘Uiteindelijk gaat het ook om hoe je naar de samenleving als geheel kijkt. Als je de nieuwe generaties constant in de schulden duwt, dan voorkom je daarmee dat jonge mensen kritisch gaan nadenken over de wereld waarin ze leven. Mensen zullen minder solidair met elkaar zijn en dat heeft effecten op de samenleving als geheel. Als het enige waar je de dertig jaar na je studie mee bezig bent is zorgen dat je die schulden afbetaalt, dan ben je niet bezig met jezelf ontplooiën. Niet met omkijken naar de mensen om je heen. En dus ook niet met je afvragen: hoe komt het eigenlijk dat ik in de schulden zit? En hoe zit dat eigenlijk, dat er mensen zijn die heel veel winst maken over de dingen die ik doe? Nee, je bent vooral bezig met de vraag hoe je uit die schulden moet komen. Het resultaat is een samenleving die stopt in ontwikkeling en stopt met kritisch nadenken. Tegen dat idee strijden we en deze petitie is daar een voorbeeld van.’

Zelf studeert Arno van der Veen technische bestuurskunde, aan de TU Delft. ‘Ik ben begonnen in het laatste jaar dat de basisbeurs

nog bestond. ‘Ik merk dat de mensen die na mij zijn gaan studeren heel veel last hebben van deze problematiek. Er heerst een enorme prestatiedruk. Overal moet je zo snel mogelijk doorheen; je bent niet meer bezig met nadenken.’

Inmiddels toert ROOD door het hele land, met tien lokale actiebijeenkomsten. Diverse grote studentensteden worden aangedaan. ‘We willen studenten mobiliseren door te vertellen wat dat schuldenstelsel precies betekent. En afspreken hoe we er samen voor gaan zorgen dat we niet alleen die handtekeningen hebben, maar dat er ook daadwerkelijk wat gaat gebeuren. Dus dat we die compensatie en die nieuwe basisbeurs ook echt gaan binnenhalen. Samen met de SP-afdelingen en ROOD-groepen die de straat opgaan, om de petitie nóg groter te maken en toe te werken naar een moment om af te gaan dwingen wat we willen.’ •

tekst Rob Janssen
illustratie Nenad Mečava

Onderteken de petitie op sp.nl/proefkonijn

GEEN TROONREDE, MAAR LOONREDE

Jaar op jaar beloofden de kabinetten-Rutte op Prinsjesdag een stijging van de koopkracht. Maar ondanks de economische groei en stijgende bedrijfswinsten bleven onze lonen achter. Omdat het tijd is voor ons eerlijke deel, lanceerde de SP dit jaar de Loonrede.

HET VOORAF LEKKEN van de Miljoenennota is, naast natuurlijk de hoedjesparade en ceremoniële koetsrit, een traditie die onlosmakelijk verbonden is geraakt met Prinsjesdag. Politiek commentatoren buitelen over elkaar heen om als eerste de koopkrachtvoorspellingen te presenteren. En al sinds 2014 krijgen Nederlanders in september steevast de belofte voorgeschoteld dat zij de economische groei eindelijk zullen voelen in hun portemonnee.

Een week voor Prinsjesdag bleek echter dat de rooskleurige voorspellingen van twee jaar geleden bij lange na niet zijn gehaald. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) steeg de koopkracht in 2018 slechts met 0,3 procent – de kleinste stijging sinds de economische crisis in 2013. Maar bijna de helft van de Nederlanders kon van het beschikbare inkomen zelfs *minder* kopen dan het voorgaande jaar. Hoe kan dit, als het goed gaat met de economie en er juist banen bij komen? Volgens Peter Hein van Mulligen, hoofdeconoom bij het CBS, is de beperkte stijging van de lonen de voornaamste oorzaak. Zo wordt voor 2020 een loonstijging van zo'n 2,5 procent voorspeld, terwijl vakbond FNV al sinds vorig jaar pleit voor 5 procent.

Geen woord over lonen

Toch werd over die achterblijvende lonen met geen woord gerept in de Troonrede die Koning Willem-Alexander op de derde dinsdag van september uitsprak. 'Dit terwijl de kosten voor de boodschappen, huur, energie, zorg en kinderopvang wel zijn gestegen. Dat is niet rechtvaardig', reageerde SP-leider Lilian Marijnissen.

Terwijl de lonen onder de kabinetten-Rutte achterbleven, kregen aandeelhouders wel een groter deel van de koek. Zij kregen tien miljard euro meer van de winst dan de mensen die er hard voor hebben gewerkt. Mensen zoals dakdekker Ed, die de Loonrede samen met verpleegkundige Ina, schoonmaakster Khadija en student Bastiaan voordraagt in het spotje dat de SP voor Prinsjesdag lanceerde (zie kader). 'Ik krijg het komende jaar 3 procent loonsverhoging, maar de kosten van het dagelijks leven blijven ook stijgen. Zo gaat ieder jaar mijn huur flink omhoog. Ook ben ik steeds meer kwijt aan zorgpremie, het eigen risico, boodschappen... Zelfs tv-kijken wordt duurder', vertelt Ed.

'Fatsoenlijk'?

Traditiegetrouw worden de Prinsjesdag-

plannen twee dagen lang zorgvuldig ontleed tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen. Marijnissen liet geen kans onbenut om de regeringspartijen te vragen wanneer de werkenden eindelijk hun eerlijke deel kunnen verwachten. 'Geen prettige ontwikkeling', noemde VVD-leider Klaas Dijkhoff het achterblijven van de lonen in een tijd dat de aandeelhouders juist gigantisch profiteerden. Maar een moreel oordeel is makkelijk verkondigd. Dat bleek ook afgelopen zomer, toen premier Rutte voor een zaal vol VVD-leden verkondigde dat de werkvloer meer moet meeprofiteren van de stijgende winsten.

Het voorstel van Marijnissen om de daad bij het woord te voegen, door bijvoorbeeld het minimumloon en de salarissen in de publieke sector te verhogen, legde de premier twee dagen na Prinsjesdag zonder

TIJD VOOR ONZE TIEN MILJARD!

loonrede

Leden van de Staten-Generaal,

De economie groeit.

Daar hebben we allemaal hard voor gewerkt.

Iedereen heeft zijn steentje bijgedragen.

Maar niet iedereen heeft zijn eerlijke deel gekregen.

De lonen van mensen stegen nauwelijks.

Maar de kosten van onze energierekening, kinderopvang, boodschappen en de huren, stegen wél.

Bijna de helft van de groei, waar we allemaal hard voor werken, komt nu terecht bij de allerrijkste één procent.

Dat is niet rechtvaardig. En dat moet veranderen.

Want het geld voor hogere lonen is er gewoon.

Tijdens de regeringen Rutte zijn de winstuitkeringen

aan aandeelhouders veel harder gestegen dan de lonen.

Stelt u zich voor dat u uw eerlijke deel hiervan had gehad.

Dat is 10 miljard euro niet naar winsten aan de top, maar naar lonen.

Dat is 10 miljard euro niet naar aandeelhouders, maar naar de mensen die ervoor hebben gewerkt.

Het is tijd voor rechtvaardigheid.

Het is tijd voor een samenleving waarin je genoeg kunt verdienen om je kinderen een goede toekomst te geven.

Het is tijd voor een eerlijk loon voor iedereen.

Het is tijd dat wij ons eerlijke deel opeisen.

Het is tijd voor onze 10 miljard.

blikken of blozen naast zich neer. Want de lonen in de publieke sector ontwikkelen zich 'fatsoenlijk', aldus Rutte. Vertel dat maar eens aan het ziekenhuispersoneel en de docenten die moeten vechten voor extra collega's. 'Wij zitten hier elke dag te praten over vragen als: goh, wat kunnen wij nou toch doen om meer zorgverleners te trekken? Nou, begin eens met ze fatsoenlijk te betalen', reageerde Marijnissen.

'Regering heeft veel mooie praatjes'

Toch werd de jaarlijkse debatmarathon afgesloten met een eerste succes in de loonstrijd. Alle partijen schaalden zich namelijk achter de oproep van Marijnissen dat de lonen in het bedrijfsleven met 5 procent omhoog moeten. Maar voordat we de groei van de economie eindelijk terug gaan zien in onze portemonnees is meer nodig. Zoals

een hoger minimumloon, betere salarissen in de publieke sector, maar ook een aandeel in de bedrijfswinsten voor werknemers. Voorstellen heeft de SP volop – het is vooral een kwestie van de druk opvoeren.

Voor Ed, naast dakdekker ook vakbonds-activist, is de tijd van enkel praten in ieder geval voorbij: 'De regering heeft veel mooie praatjes. Kijk naar Rutte die de werkenden duizend euro beloofde. Uiteindelijk is het aan het gewone volk om in actie te komen. Zelf sta ik altijd op de barricades, al is mijn salaris niet eens zo slecht. Van mij mogen er wel hardere acties komen. De tijd van flyer en gevulde koeken uitdelen is geweest.' •

tekst Lesley Arp
foto Maurits Gemmink

TROONTELEFOON: NIET ALLEEN DE KONING AAN HET WOORD

Na de troonrede door de koning, opende de SP de lijnen van de troontelefoon: om te horen wat de mensen van de plannen van het kabinet vinden. Kamerleden en fractiemedewerkers noteerden de reacties. Natuurlijk stond ook SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen mensen te woord. Zij kon meteen de volgende dag hun geluid al laten doorklinken tijdens de Algemene Beschouwingen in de Tweede Kamer.

ACTIVIST OP SCOOTMOBIEL

Hans van der Veer is een bekend SP-gezicht. Waar de partij verschijnt, duikt hij op – en valt hij op als een onmiskenbare SP'er met het hart op de tong. Actievoeren zit hem in het bloed. Zelf grotendeels gekluisterd aan scootmobiel en rolstoel, zet hij zich vol vuur en met een grote feitenkennis in voor de gelijke behandeling van mensen met een beperking.

HANS VAN DER VEER (74) woont samen met zijn zoon Stefan in een portiekflat in Amersfoort. Driehoog wel te verstaan. De vier trappen vormen voor hem geen onoverkomelijke hindernis. Hij kan ze weliswaar alleen met de grootst mogelijke moeite nemen, maar maakt daar geen punt van: 'Dat is goed voor mijn conditie.'

Hij denkt alleen in mogelijkheden. Barrières zijn er om te overwinnen. 'Of ik mezelf zielig vind? Doe niet zo raar. Ik ben een normaal mens en doe zoveel mogelijk zelf. Mijn handicap is hooguit onhandig. Ik heb hulp nodig, nou en... Als ik dat niet zou accepteren, maak ik mezelf en mijn omgeving kapot. Daar schiet niemand iets mee op. Ik doe alles stapje voor stapje en zie wel waar ik strand. Dat maakt me sterk. Het voelt als een overwinning als ik mijn zelfredzaamheid weer eens een beetje opkrik.'

De paden op, de lanen in

Als Hans 's morgens rond zes uur wakker wordt, heeft hij zijn computer binnen handbereik. Hij neemt eerst het nieuws door en wordt daarna door Stefan geholpen met wassen en aankleden. 'Ik kan gelukkig wel nog zelfstandig naar het toilet.' In de kleine woning zijn vier telefoons beschikbaar voor een optimale communicatie. Stefan slaapt op de vliering. Hij is fulltime mantelzorger van zijn vader en ontvangt daar een vergoeding voor. Met daarbij alleen een AOW-uitkering is het geen vetpot in huize Van der Veer. Maar ook daarover zul je Hans niet horen klagen: 'Wij redden het met passen en meten en slim boodschappen doen.'

Zijn favoriete supermarkt bevindt zich op zeven kilometer afstand, in Amersfoort-Noord: 'Daar hebben ze brede gangpaden en kan ik mij gemakkelijk bewegen.' Hij rijdt er op zijn scootmobiel naartoe, met Stefan op de fiets in zijn kielzog, zoals vader en zoon heel veel uitstapjes maken. Hans trekt er ook geregeld alleen op uit, de paden op, de lanen in. 'Ik kom graag in de natuur en heb er geen zin in om de hele dag thuis te zitten kniezen. Stefan is een echte huismus. Ik moet er wel goed op letten dat ik niet ergens met een lege accu kom te staan.'

De scootmobiel, met daarop goed zichtbaar stickers en de vlag van de SP, is uitgerust met een dashcam en een extra sterke lamp aan de voorzijde: 'Dan zien ze mij tenminste in het donker.' De smartphone gebruikt hij om te navigeren. Hans heeft alles zelf aangeschaft. 'Via de gemeente kreeg ik een afgedankte scootmobiel. Dat ding hield er voortdurend mee op. Ik heb 'm weer ingeleverd. Daar kreeg ik een hoop commentaar op. Het was

de bedoeling dat ik er zeven jaar mee zou doen. Nou, daar had ik geen zin in, dus heb ik er zelf eentje gekocht. Buiten de Wmo om. Voor 2900 euro, een rib uit mijn lijf. Daar keek die ambtenaar vreemd van op. Ik op mijn beurt vond het raar dat ze me aan het contract wilden houden. Europese regelgeving maakt het mogelijk om een overeenkomst meteen te ontbinden als er sprake is van een wanprestatie.'

Naar het College voor de Rechten van de Mens

Hans van der Veer maak je niks wijs, hij weet zijn weg te vinden in de wereld van regels en voorschriften. Hij kent zijn rechten en laat zich niet afschrikken door de instanties. Die vaardigheden, plus zijn doorzettingsvermogen, maken van hem een geschikte pleitbezorger voor mensen met een beperking of een chronische ziekte. Vraag dat maar eens aan de vervoersmaatschappij Keolis Nederland, dat overigens in Franse handen is en waaronder Syntus valt. Keolis verzorgt openbaar vervoer in Gelderland, Overijssel, Utrecht en Almere. In de provincie Utrecht rijden de bussen van Syntus en daar hebben Hans en zijn lotgenoten slechte ervaringen mee.

Nadat hij keer op keer geen gehoor vond bij Syntus nam Hans contact op met het College voor de Rechten van de Mens om bij dat orgaan maar liefst zes persoonlijke klachten te deponeren over het gedrag van buschauffeurs en de inrichting van de bussen. Hij maakte het mee dat hem de toegang tot de bus werd geweigerd, dat hij geen assistentie kreeg bij het in- en uitstappen, dat de busbestuurder zonder bij zijn halte te stoppen doorreed en dat hij werd gediscrimineerd. Bovendien nam Syntus zijn kritiek niet serieus. Het College hamerde op de Wet gelijke behandeling en stelde Hans na onderzoek en overleg met Syntus op alle punten in het gelijk, op de vermeende discriminerende bejegening na.

Syntus betwistte de door Hans geschetste situaties niet en voerde als verweer de korte voorbereidingstijd na de overname van de concessie aan (de door de provincie verleende vergunning om er als enige bedrijf het openbaar vervoer te verrichten). Door de haast zou Syntus gebruik hebben moeten maken van het busmaterieel en personeel van de vorige concessiehouder. Hans: 'Een buitengewoon slap verweer, mag ik wel zeggen. Syntus beweert dat de betrokken buschauffeurs op hun gedrag zijn aangesproken. Dat zal wel, denk ik dan, maar ik heb nooit iets vernomen van Syntus. Ook niet na de

uitspraak van het College. Maatregelen om het vervoer van gehandicapten te verbeteren zijn niet genomen. Ze trekken zich er gewoon niets van aan en schepen je af met een nietszeggend mailtje.'

Chauffeurs staan onder druk

Hans wil niet uitsluitend met de vinger naar de buschauffeurs wijzen. 'Zij staan voortdurend onder druk en moeten hoe dan ook hun rijtijden halen. Daarom rijden ze vaak ook zo hard en slaan ze soms een halte over, vooral als er ouderen of mensen zoals ik staan te wachten. De chauffeurs geven dit ook toe. Een oplossing zal pas dichterbij komen als de busondernemingen structurele veranderingen doorvoeren. Uiteindelijk is het allemaal weer een kwestie van geld. Maar daar mogen en kunnen wij geen genoeg mee nemen. De politiek is aan zet, maar ik krijg de indruk dat ze in Den Haag 'ons soort mensen' alleen maar lastig vinden. Alsof Artikel 1 van de Grondwet en de Wet gelijke behandeling er niet toe doen als het gaat om mensen die slecht ter been zijn, in een rolstoel zitten of blind of doof zijn.'

Zelf neemt Hans van der Veer inmiddels de bus niet meer. Met zelfspot: 'Ik blijf er niet achteraan rennen.' Met een actieradius van zestig kilometer brengt zijn scootmobiel hem meestal waar hij moet zijn. Als de afstand te groot is, bijvoorbeeld als hij weer eens in Den Haag moet zijn of met Stefan op vakantie gaat ('ik ben dol op de Wadden'), neemt Hans de trein. Dat gaat uiteraard niet zomaar: 'Je moet instaphulp aanvragen maar ik moet eerlijk zeggen dat de NS dit goed regelt. Je kunt als dat nodig is, tot een halfuur voor vertrek bellen. Helaas kan dit wel alleen op de grotere stations. Dat niet alle perrons even hoog zijn, maakt het extra lastig. En dan krijg je op het spoor ook nog eens te maken met verschillende vervoerders, al is dat niet altijd een nadeel. De vloeren van de treinen van Connexxion bevinden zich op precies de juiste hoogte, dan rol je zo het perron op.'

Hufferig gedrag

Hans mag dan zelf niet meer met de bus reizen, hem bereiken wel klachten van andere passagiers met een beperking. 'Ik blijf een vinger aan de pols houden en waar mogelijk help ik mensen op weg. Ja, ik mag graag de regelneef spelen.'

De toegankelijkheid van gebouwen laat dikwijls nog te wensen over: 'Met de overheidsgebouwen zit het in het algemeen wel goed, maar in winkels en de horeca krijg ik regelmatig de indruk dat ze niet op ons zit-

SP'er bindt de strijd aan met vervoersmaatschappij

ten te wachten. Er is voor mij nog genoeg om voor te strijden, hoor.'

Op het gedrag van 'de medemens' kan Hans weinig invloed uitoefenen. 'Ik ben mondig en laat me niet in een hoek drukken. Ook ik word weleens gepest en agressief benaderd. Vraag me niet waarom, het is gewoon zo. Gelukkig doen de meeste mensen aardig tegen ons, maar vanzelfsprekend is het allemaal niet. Ik weet niet waarom sommigen zo verbeteren op ons reageren. Misschien moeten ze hun frustraties kwijt en zien ze ons als de zwakkeren. Ik kan je op een briefje geven dat ze dat niet bij mij moeten flikken, al ben ik intussen wel drie keer overvallen. Dan slaan ze een arm om je heen en ben je machteloos. Het liep gelukkig telkens goed af, ik heb geleerd van me af te bijten en ik ben voor niemand bang. Maar nogmaals, waar dat hufterige gedrag vandaan komt... Uit onmacht wellicht, omdat wij onhandig zijn en zij niet doorhebben hoe je daarmee omgaat. Terwijl het zo simpel is: wij zijn normale mensen, er is niks gek aan ons, behalve dat we niet meer kunnen lopen of zien.'

Veel geld weggehaald

Bij Hans van der Veer sloeg het noodlot zes jaar geleden toe. Bij een klusje in huis. De toen al gepensioneerde elektricien viel van een ondeugdelijk trapje en brak een ruggenwervel. Daar kwam later nog een elf uur durende hartoperatie (het inbrengen van een nieuwe aorta) overheen: 'De artsen zeiden van tevoren dat de overlevingskansen nihil was. Maar ik durfde de gok te wagen, ik vertrouwde op mijn ijzeren wil. Na de

ingreep hoorde ik iemand vragen waar meneer Van der Veer lag. 'Hier ben ik,' riep ik: 'Ik ben er nog.' Zo heb ik altijd in het leven gestaan. Optimistisch en met een opgeruimd gemoed. Natuurlijk moest ik een traantje laten toen ik in de rolstoel belandde, totdat ik besepte hoe belangrijk ik mijn bewegingsvrijheid vond. Ik besloot toen alles, maar dan ook alles eerst zelf te proberen voordat ik er eventueel iemand bij zou roepen. Het is ook een voordeel dat je vanuit deze positie kunt relativeren.'

Over het grootste verlies in zijn leven, de dood van zijn destijds hoogzwangere vrouw, praat Hans liever niet. Veel meer dan 'een verborgen hartfalen' wil hij er niet over kwijt. Liever praat hij, de activist op de scootmobiel, over de politiek in het algemeen en de SP in het bijzonder. 'Strijdvaardig ben ik zeker, dat mag je best zo stellen. Ik kan behoorlijk fanatiek zijn als het nodig is. Ik ga met plezier mee met de kloppclub hier in Amersfoort, ik mag graag een praatje maken en de opvattingen van de SP toelichten. Ik zit bij de SP omdat voor de partij iedereen gelijkwaardig is en gelijke kansen verdient. Bij de SP worden gehandicapten niet over het hoofd gezien, hoewel de fractie in Den Haag de standpunten over mensen met een beperking best nóg wat nadrukkelijker naar voren kan brengen. Er wordt veel geld bij ouderen en gehandicapten weggehaald. Dat ligt natuurlijk niet aan de SP, integendeel. Daarom moeten we blijven vechten voor onze idealen, zodat we meer invloed op het beleid kunnen uitoefenen.'

Spreekuur

Voorlopig moet Hans het rustig aan doen. Van de zomer heeft hij een nieuwe knie gekregen. De revalidatie gaat niet zonder slag of stoot en gaat met veel pijn gepaard. In de knusse woonkamer staat een home-trainer: 'Om de conditie op peil te houden en de spieren te versterken.' Het rechterbeen zal er nooit meer beter op worden, links kan er mogelijk nog wel wat kracht bij. 'En als het met de benen helemaal niks meer wordt, mogen ze wat mij betreft eraf; weg ermee. Dan doe ik het wel met kunstbenen, dan kan ik tenminste nog iets.'

Hans komt met enige regelmaat in het ziekenhuis en houdt dan op de eerste verdieping in een kamertje 'spreekuur' voor patiënten die hun hart willen luchten of ergens mee zitten waarmee hij hen kan helpen. De koffie is er gratis. Hans, vrijwel altijd gestoken in een T-shirt of sweater met SP-logo, helpt zo nu en dan ook letterlijk een lotgenoot op weg. Zo trof hij laatst een blinde man op het station. Hij zocht het juiste perron. 'Houd mijn schouder maar vast, dan breng ik jou er naartoe.' En zo hielp de lamme de blinde.

tekst Robin Bruinsma
foto's Maurits Gemmink

Mensen met een beperking die zich geen raad weten met de regelgeving en instanties, of die een klacht hebben over ongelijke behandeling kunnen Hans van der Veer mailen: verotel.hk@gmail.com

DOE MEE

Op 14 december houdt de SP congres: het vierentwintigste, oftewel XXIV. Hoe meer leden zich daarmee bemoeien, hoe beter. Maar hoe en wat en wanneer?

Staat dit niet allemaal op SPnet.nl?

Alles over het congres is te lezen op SPnet.nl – dat is de website voor SP-leden. Als je SPnet nog niet eerder hebt bezocht, dan moet je een wachtwoord aanmaken. Na het inloggen vind je er heel veel partij-informatie. Waaronder de planning, de congresstukken en kandidaten.

Wat is een congres?

Het congres is een vergadering van één dag, waarop vertegenwoordigers ('afgevaardigden') van SP-afdelingen samen besluiten nemen. De regel is: per 50 leden mag een afdeling één afgevaardigde sturen. Ze mogen er spreken en stemmen. Congresbesluiten moeten nog bevestigd worden door de partijraad – de vergadering van afdelingsvoorzitters, die vier keer per jaar bijeenkomt; dat betekent dat die laatste iets hoger staat in de SP-democratie. In de praktijk is dat verschil er niet en wordt een SP-congres

gezien als een uitgebreide, bijzondere partijraad. Wie er wel eens geweest is, of er een verslag over heeft gelezen in de Tribune, weet dat er ook altijd aandacht is voor muziek, bijzondere SP'ers, cultuur (zoals de Paul Peters fotoprijs), inspirerende wereldverbeteraars (denk aan de Rooie-Reusprijs) en gezelligheid.

Waar gaat het congres over?

Het komende congres gaat vooral over het congresstuk *Samen vooruit*, waarin de verkiezingsresultaten worden geanalyseerd en lessen worden getrokken voor wat betreft hoe de SP georganiseerd is. Het concept is geschreven door een commissie, benoemd door de Partijraad. 'Concept', want de leden gaan erover. Jij dus.

Hoe bemoei ik me met het congresstuk?

Goede vraag! De discussie in het congres is de *afsluiting* van de discussie in de

partij. Nu al hebben lokale SP-afdelingen vergaderingen gehouden over het concept-congresstuk. Daar konden leden er al over meedenken. Een deel van die leden gaat als afgevaardigde naar de regioconferenties, die plaatsvinden op 5 en 12 oktober. Die zijn per provincie georganiseerd. De aanwezigen delen hun analyses met elkaar en met de congrescommissie. Op basis van de discussies in de afgelopen ledenvergaderingen en die in de regioconferenties, gaat de congrescommissie het congresstuk aanpassen. Het nieuwe concept wordt dan op 8 november op SPnet.nl gezet.

In november organiseert je SP-afdeling weer een ledenvergadering. Daar besluiten de leden of ze tevreden zijn over de aanpassingen. Zo niet, dan kunnen ze voorstellen doen, waarover op het congres wordt gestemd. Ook kiezen de leden afgevaardigden voor het congres. Wil je ernaartoe, dan moet

MET DE SP-DEMOCRATIE

je dus zorgen dat je tijdens deze ledenvergaderingen afgevaardigd wordt. Als je daar nog vragen over hebt, kun je contact opnemen met je afdelingsvoorzitter.

Op het congres wordt toch een nieuwe voorzitter en nieuw partijbestuur gekozen?

Nee, niet helemaal. Op het congres wordt de uitslag van die verkiezingen bekendgemaakt. Het kiezen gebeurt eerder.

Waarom niet gewoon op het congres?

Na de partijbestuursverkiezingen in 2015 gaven veel leden en afdelingen aan dat ze graag álle leden (in plaats van alleen de congres-afgevaardigden) de mogelijkheid geven om te stemmen voor partijbestuursleden. Bij de vorige verkiezing is dat ingevoerd. Nu kunnen alle leden stemmen, op afdelingsvergaderingen in november. De

resultaten worden verzameld en op het congres bekendgemaakt.

Op wie kan ik stemmen voor het partijbestuur?

Wacht even, dat is een heel verhaal. Mensen die zich deze zomer bij de kandidatencommissie hebben gemeld, zijn in principe verkiesbaar. Die commissie heeft op basis van de gesprekken een voorstel gedaan. Uiteindelijk heeft het huidige partijbestuur op basis daarvan een voordracht gedaan; een lijst van 11 algemeen bestuursleden, een voorstel voor de voorzitter en een voorstel voor de algemeen secretaris. Dit zijn de voorgedragen kandidaten. Maar ook hier geldt: de leden beslissen.

Mensen die níét zijn voorgedragen, kunnen namelijk zeggen: ik wil dat de leden ook op mij kunnen stemmen. Dan handhaven deze mensen hun kandidatuur.

Ze hebben tot 21 oktober de tijd om dat aan te geven.

Dus de vraag 'op wie kun je stemmen' is pas ná 21 oktober helemaal te beantwoorden. Nu al staan de voorgedragen kandidaten op SPnet.nl. Niet-voorgedragen kandidaten voor bestuursfuncties worden op SPnet.nl gepresenteerd zodra zij besluiten hun kandidatuur te handhaven. Allemaal onder 'Verkiezing partijbestuur'.

Ik ken niet iedereen. Hoe moet ik dan kiezen?

Voor voorzitterskandidaten wordt een aantal landelijke bijeenkomsten georganiseerd waar zij zich kunnen presenteren en waar leden vragen kunnen stellen.

30 oktober – Den Bosch

31 oktober - Almelo

5 november - Assen

11 november - Amsterdam

12 november - Amersfoort

Voor actuele informatie, kijk op SPnet.nl

Daarnaast kunnen afdelingen zelf ook avonden met de kandidaten organiseren.

Over voorzitters- en andere kandidaten komt er nog meer informatie beschikbaar. Mogelijk in de Tribune van november, zeker op SPnet.nl en misschien nog op andere manieren. Houd SPnet in de gaten, de site wordt steeds ge-update als er nieuws is.

Tot slot

Partijdemocratie kan een feest zijn. Er is wat te kiezen en hoe meer leden eraan meedoen, hoe beter de besluiten die we nemen. We kunnen in de SP tegen een stootje (dat krijg je als je tegen het kapitalisme moet opboksen); maar kritiek leidt pas tot vooruitgang als die kritiek ook kameraadschappelijk is. We willen immers samen vooruit.

tekst Diederik Olders

foto Sander van Oorspronk

Op 27 september heeft de grote klimaatstaking in Nederland plaatsgevonden. Als onderdeel van de wereldwijde klimaatstaking, kwamen in Den Haag tussen de 20.000 en 35.000 mensen – aangevoerd door de jongeren – de eis voor rechtvaardig klimaatbeleid uitdragen. ROOD-jongeren en andere SP'ers namen Karl Marx mee.

De leus? *Klimaatstrijd = klassenstrijd*. SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman legt uit: 'Naomi Klein zegt het scherp in haar nieuwe boek: *Elke maatregel die de maatschappij socialer maakt kan de barbarij voorkomen*. Zij stelt dat we alleen succesvol kunnen zijn als we tegen elke crisis die het kapitalisme veroorzaakt tegelijk strijden: van armoede en ongelijkheid tot klimaatverandering. Het huidige systeem werkt niet voor de meerderheid van de bevolking, dus moeten we op zoek naar een nieuw systeem dat wel werkt. Nu draaien de armste Nederlanders op voor het klimaatbeleid, terwijl de echte vervuilers worden ontzien. Wij zetten ons in voor Klimaatrechtvaardigheid, zodat huishoudens er beter van worden in plaats van slechter.'

ALS UW

foto Sem van der Wal / ANP

MACHTIGE ARM HET WIL...

foto @Greenpeace Suomi / Twitter

Finland

foto's @JonathanNeale10 / Twitter

Nepal

Nieuw Zeeland

foto @tweetwithkieran / Twitter

foto@ LouieRichardss / Twitter

Antarctica

foto Hans van Heijningen

> ACTIE TEGEN CETA

De Tweede Kamer gaat binnenkort stemmen over CETA, het handelsverdrag van de EU met Canada. Een wurgakkoord, constateert de SP. Al in 2016 zei toenmalig SP-Europarlementariër Anne-Marie Mineur erover: 'De bedoeling van handelsverdragen zoals CETA en TTIP is om alle hindernissen weg te halen die multinationals ondervinden bij het behalen van zo veel mogelijk winst. Dat klinkt goed, tot je bedenkt dat ook regels die mens, dier en milieu moeten beschermen, gelden als hindernissen.'

Samen met organisaties als de FNV, Foodwatch en Transnational Institute organiseert Milieudefensie een e-mailactie om twijfelende Kamerleden over de streep te trekken en tegen het wurgakkoord te stemmen.

Ga naar de website wijstopperceta.nl om mee te helpen.

> INZAMELINGS-ACTIE VOOR WAARDIG AFSCHEID

Slechts 25 jaar was Apeldoornse Mark, toen hij in augustus uit het leven stapte. Alsof het verdriet nog niet groot genoeg was, kreeg zijn familie kort daarop een tweede klap te verwerken. Omdat Mark vanwege zijn psychische ziekte geen uitvaartverzekering kon afsluiten, moesten zijn nabestaanden 7000 euro bijeenprokkelen voor een waardig afscheid. Een crowdfundingactie leidde al gauw tot het nodige bedrag en vele steunbetuigingen. Hartverwarmend, maar ook schandalig dat het nodig is, noemt SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak dit. Hij heeft de regering gevraagd niet langer toe te staan dat uitvaartverzekeringen mensen met een psychische aandoening kunnen weigeren.

> LAATSTE KANS: NOMINATIE ROOIE REUS-PRIJS

In 1996 lanceerde de SP de Rooie Reus-prijs. Een eerbetoon aan mensen die zich op opmerkelijke en gedurfde wijze inzetten voor de samenleving, voor behoud van solidariteit en tegen maatschappelijk onrecht, in Nederland en daarbuiten. Mensen zoals de Dirk de Vroome, die in de tweede helft van de vorige eeuw in het zuiden van het land een reputatie verwierf door met humor te strijden tegen groot en klein onrecht. Vaak gehuld in een knalrode toga, wat hem de bijnaam de Rooie Reus opleverde. Eerdere winnaars van de Rooie Reus-prijs zijn onder anderen televisiemaker Antoinette Hertsenbergh (voor de reportages van TROS Radar over de financiële crisis), het Amsterdamse gezondheidscollectief voor onverzekerden De Witte Jas en de Groninger Bodembeweging. Ken je een onverschrokken man, vrouw of groep die ook in dit rijtje thuishoort? Geef dan uiterlijk 1 november via spnet.nl jouw nominatie door. De winnaar wordt op het vierentwintigste partijcongres bekendgemaakt.

Het beeldje gemaakt door kunstenaar Aris Roskam

foto Basch Fritz / Wikimedia®

> STOP ARMOEDE IN DELFSHAVEN

Veel schoolkinderen in Rotterdam Delfshaven groeien op in armoede. Ze gaan zonder ontbijt naar school en vaak kunnen hun ouders het geld voor een schoolreisje niet missen. Dat blijkt uit onderzoek van het Armoedeplatform Delfshaven, een initiatief van SP'er Ineke Palm (gebiedscommissie Delfshaven) en Wendi van Helden (Centrum voor Jeugd en gezin). Veel aanbevelingen krijgen steun van de wethouder Armoedebestrijding en Schuldenaanpak.

Aan het onderzoek deden 21 van de 24 basisscholen in Delfshaven mee. Dertien scholen schatten dat er armoede heerst in de gezinnen van veel van hun leerlingen (30 tot 40 procent) tot zeer veel (50 tot 80 procent). Wethouder Grauss erkent het probleem en wil meedenken over een aantal aanbevelingen van het Armoedeplatform. Bijvoorbeeld over een drastische versimpeling van de gemeentelijke subsidieregeling voor ouders die de vrijwillige ouderbijdrage niet kunnen

betalen. Scholen moeten dat nu steeds met individuele ouders regelen. Een collectieve regeling, aangedragen door schooldirecteuren, zou veel tijd en geld kunnen besparen. Zo ook de aanbeveling om de schuldhulpverlening spreekuren te laten houden op school. Ouders met financiële problemen weten vaak maar moeilijk de weg naar de juiste instanties te vinden. Scholen die armoede bij een leerling constateren, kunnen een bemiddelende rol spelen tussen de ouders en de schuldhulpverlening. De wethouder vindt dit een goed idee, omdat schulden zo eerder in beeld komen. Nu duurt dat nog gemiddeld vijf jaar. De SP is blij met het armoedeplatform en de steun van de wethouder, want alleen samen en van onderop kan de armoede echt worden aangepakt.

> MET DANK AAN DE SP: BELASTINGKWIJTSCHELDING VOOR 1500 AMSTERDAMMERS

Zo'n 1500 Amsterdammers met een kleine beurs hoeven voortaan geen gemeentelijke belasting meer te betalen. Dit maakte het stadsbestuur onlangs bekend. Al jaren vraagt de Amsterdamse SP om een betere kwijtscheldingsregeling. SP-raadslid Tiers Bakker: 'De mogelijkheid tot ontheffing is er altijd al geweest. Maar veel mensen weten niet van het bestaan van de regeling af, of ze lopen vast in de bureaucratie en het papierwerk dat erbij komt kijken. Ik ben dan ook blij dat de gemeente nu actief mensen is gaan benaderen en de procedures voor kwijtschelding heeft versimpeld.' In het najaar van 2018 ontving de SP klachten dat de kwijtschelding van de waterschapsbelasting niet goed verliep. Mensen die kwijtschelding wilden aanvragen ontvingen onterechte aanmaningen en soms zelfs dwangbevelen om tot betaling over te gaan. Sinds de SP hierover aan de bel trok lijken de ergste problemen achter de rug. Maar omdat er nog steeds Amsterdammers zijn die lang moeten wachten tot hun kwijtscheldingsverzoek wordt afgehandeld, kaartte Bakker de kwestie vorige maand opnieuw aan. 'Mensen met een kleine beurs hebben recht op kwijtschelding, dit geeft ze rust en zekerheid', aldus het SP-raadslid.

foto Guilhem Vellut / Flickr®

foto PIR04D / Pixabay®

> NEDERLAND OP SLOT DOOR STIKSTOF

Doordat veehouderijen en vervuilende bedrijven jarenlang ongehinderd konden groeien, kampt Nederland met een groot stikstofoverschot. Dat is slecht voor planten en dieren in onze natuurgebieden. Om te zorgen dat bedrijven strenge Europese stikstofregels konden omzeilen, lanceerde toenmalig staatssecretaris Henk Bleker in 2011 een rekenmodel: het Programma

Aanpak Stikstof, kortweg PAS. Maar in mei zette de Raad van State een streep door de aanpak, omdat deze in strijd is met Europese milieuregels. Met het gevolg dat projecten waarbij veel stikstof vrijkomt tot stilstand zijn gekomen, waaronder de bouw van nieuwe woonwijken. De SP vindt het onacceptabel dat broodnodige woningbouw vertraging oploopt door

stikstofregels, terwijl de oorzaken van het stikstofprobleem buiten schot blijven. Verreweg de grootste bron van stikstof is de veehouderij, die bovendien vooral voor de buitenlandse markt produceert. Door over te stappen naar een kleinere en minder intensieve veehouderij sparen we de natuur en kan de woningbouw weer worden opgepakt.

> BUSHALTE GEZOCHT

De SP in Zwolle startte een paar maanden geleden een onderzoekje naar de nieuwe dienstregeling van de bus in Zwolle. Het rapport moet nog gemaakt worden, maar één bushalte vroeg meteen aandacht: de bushalte vlak bij een complex met zorgappartementen. Die is 300 meter verplaatst. Dat, gecombineerd met het feit dat de bus maar één richting op rijdt, maakt dat veel oudere bewoners de bus niet meer kunnen nemen, of uren onderweg zijn voor een boodschapje in het winkelcentrum. SP'er Robert Bos organiseerde de boze bewoners. Bos: 'Voor veel mensen van tachtig of negentig jaar is 300 meter lopen gewoon te ver. Zij zijn nu aan huis gekluisterd en dat grijpt diep in de levens van deze mensen in. De bus gaat ook nog

maar één kant op en rijdt een veel grotere route. Daardoor kunnen bewoners in vijf minuten in het winkelcentrum zijn, maar duurt de terugreis ruim een uur. Jongere mensen lopen dan terug naar huis, maar dat is voor deze mensen geen optie.' De actievoerders kloppen aan bij de provincie,

want die gaat in Zwolle over het ov. Ze hebben ook zelf een bushaltebord geplaatst op de plek waar die hoort. Bovendien hebben ze grote plannen; de hoge gemiddelde leeftijd van de activisten maakt hen zeker niet minder strijdbaar. 'Wordt vervolgd', zegt Bos dan ook.

> ZORGGELD IS NIET VOOR COWBOYS

Honderdduizenden mensen vragen geen zorgtoeslag aan, veelal omdat ze bang zijn dat ze het jaar erop veel terug moeten betalen. Van alle mensen die er recht op hebben, laat ongeveer 14 procent de toeslag liggen. SP-Tweede Kamerlid Maarten Hijink: 'Het gaat in totaal om honderd miljoen euro die niet terecht komt bij de mensen die dit geld goed kunnen gebruiken. De Belastingdienst weet precies wie dit zijn, dus waarom krijgen zij dit geld niet gewoon alsnog overgemaakt? Ze hebben er toch recht op?' Zo moeilijk moet dat niet zijn, legt Hijink uit: 'De Belastingdienst rekent mensen tot op de euro af als er te veel zorgtoeslag is ontvangen. Dan moet het omgekeerde ook kunnen. Wie geen toeslag heeft aangevraagd maar er wel recht op had, moet dit bedrag alsnog overgemaakt krijgen.'

> KEER ZORGGESLAG AUTOMATISCH UIT

De SP heeft voorstellen ingediend om winstuitkering in de zorg te verbieden. Dit om te zorgen dat onderaannemers niet via schimmige constructies en bv's geld uit de zorg kunnen wegtrekken en om te voorkomen dat de Wet Normering Topinkomens kan worden omzeild. Onlangs bleek namelijk uit onderzoek dat zorginstellingen hoge winsten maken en dat geld voor zorg niet naar zorg gaat. Zeker 85 zorginstellingen hebben in 2018 verdacht hoge winsten behaald, winsten die oplopen tot soms wel 50 procent. 'Terwijl veel gemeenten noodgedwongen moeten bezuinigen op de jeugdzorg en ouderenzorg blijkt dat de top van de zorginstellingen wegloopt met miljoenen winst en dat dit geld niet naar de zorg gaat. Daar is dat geld niet voor bedoeld. Geld voor zorg, moet naar zorg', zegt SP-Tweede Kamerlid Maarten Hijink. In 2016 werd al geschat dat de overheid 1 miljard euro zou kunnen besparen op het totaalbedrag van 31 miljard dat naar de zorg gaat. 'Dat bedrag moet natuurlijk naar zorg gaan. Daar is het keihard nodig', zegt Hijink. 'Zorgcowboys die over de ruggen van mensen frauderen en geld verdienen moeten keihard worden aangepakt.' Zorg is geen markt, vindt de SP, en een verbod op winstuitkeringen is volgens Hijink dan ook broodnodig.

> SPORTIEVE ACTIE VOOR VEILIG SKATEPARK

De jongeren van ROOD in Groningen zijn met skatersgroep Rollend Groningen de strijd aangegaan voor goede skate-voorzieningen in de stad. De foto's op de actiesite tonen link uitstekende ijzeren punten, dreigend ogende gaten in de grond en vermolmd beton op de bestaande skateparkjes. Skaters houden best van risicovolle trucs, maar het hoeft nou ook weer niet per se tot verwondingen te leiden. In juli was er al een bijeenkomst en werden er acties aangekondigd. ROOD-woordvoerder Bram Dingelstad: 'Het is jammer om te zien dat de gemeente geen geld wil vrijmaken voor een van de belangrijkste culturen wereldwijd. Zeker nu het skateboarden een Olympische sport wordt, is het tijd voor een flinke investering in een groot nieuw skatepark in Groningen.' Met een wedstrijd vóór het Groningse stadhuis, waar maar liefst zeventig skaters en BMX'ers (crossfietzers) op afkwamen, vroegen de jongeren aandacht voor hun pleidooi. Een succesvolle aftrap van een jongerencampagne die meteen al op rolletjes loopt.

Foto Niels van Zwol

GOED GEZEGD

- SP-Tweede Kamerlid **Henk van Gerven**: 'De VVD is de politieke tak van de tabaksindustrie'
- SP-fractievoorzitter **Lilian Marijnissen**: 'Je betaalt meer belasting voor een rondje voor je vrienden op het terras, dan Shell over de miljardenwinst die het bedrijf in Nederland maakt.'
TV-programma EenVandaag wierp de vraag op of deze uitspraak wel klopt en kwam na een fact-check tot de schokkende conclusie dat het inderdaad zo is.
- SP-Kamerlid **Peter Kwint**: 'Graag een minuut stilte voor de arme televisie-coryfeeën die het voor minder dan 180.000 euro moeten zien te rooien.'
Naar aanleiding van de opmerking van Jort Kelder dat Eva Jinek een kinderachtig salarisje krijgt.

foto Maurits Gemmink

> NEGATIEVE RENTE? WABLIEF?

Er is onrust over de dreigende negatieve rente; bijna alle pensioenfondsen komen erdoor in de problemen en moeten 8 miljoen pensioenen verlagen. Sparen dreigt zo dus geld te gaan kosten in plaats van dat het je geld oplevert. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten beantwoordt drie vragen over negatieve rente en de gevolgen van het beleid van de Europese Centrale Bank.

> Wat heeft het beleid van de Europese Centrale Bank met de lage rente te maken?

‘De instelling die gaat over al het beleid dat te maken heeft met de euro heet de Europese Centrale Bank. In de afgelopen jaren heeft de Europese Centrale Bank, om de economie te stimuleren, heel veel geld in het Europese financiële stelsel gepompt. Inmiddels wel zo’n 2600 miljard. Een astronomisch bedrag dus. Vanaf

november komt daar elke maand 20 miljard bij. Daarnaast hebben ze onlangs de rente verlaagd. Dat zorgt ervoor dat multinationals en aandeelhouders gigantische winsten kunnen maken.’

> Wat zijn de gevolgen van dit beleid?

‘Vooral de banken profiteren van al dat geld dat in het financiële stelsel wordt gepompt. Gewone mensen profiteren daar niet van. De gevolgen van die renteverlaging van de ECB zijn gigantisch voor mensen met spaargeld of mensen op zoek naar een betaalbare woning. Inkomens gaan niet omhoog en de pensioenen gaan omlaag.’

> Wat moet er volgens de SP gebeuren?

‘De SP roept op de negatieve rente op spaargeld te verbieden; zoals in België, het Verenigd Koninkrijk en de VS. Niets staat ons in de weg om een negatieve rente te verbieden. Zorg er daarnaast voor dat er weer nieuwe betaalbare woningen bijgebouwd worden; en zorg ervoor dat de verlagingen van 8 miljoen pensioenen niet doorgaan.’

> GEZONDE KEUS

Onder grote belangstelling is afgelopen zomer in Ottersum, gemeente Gennep, de biologische stadstuin *Down to Earth* geopend. Initiatiefnemer en SP-raadslid Fake Mulder verbouwt er biologische groenten en aardappelen en wil mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een keus bieden. Mulders zoon Sjoerd vormde de inspiratiebron voor de biologische stadstuin. Mulder: ‘Sjoerd heeft het syndroom van Down en ik wilde dat hij een keus zou hebben: werken in een fabriekshal of werken op het land, in de buitenlucht.’ Inmiddels kozen er al meerdere mensen die in de sociale werkvoorziening werken voor dat laatste en Fake Mulder mikt uiteindelijk op een man of 25. De rust, de natuur, de buitenlucht en de beleving daarvan; het zijn termen die vaak vallen onder de mensen die de stadstuin bezoeken – en onder degenen die er werken.

foto Rob Janssen

HEEFT BORIS ZE WEL ALLE ZEVEN OP 'N RIJTJE?

Zeven stellingen, zeven reacties van een kenner. Daarmee proberen we een vinger te krijgen achter de ogenschijnlijk chaotische en onnavolgbare strategie van de Britse premier Boris Johnson. Hij is natuurlijk een vriend van het grote kapitaal en hij zet de democratie buiten spel. Maar is hij ook getikt? Of wordt hij enorm onderschat?

Hier in Nederland wisten we het allemaal meteen. Die Britten snappen het allemaal niet als ze voor de Brexit stemmen en Boris (oftewel premier Boris Johnson) is een chaotische, zelfingenomen clown. Lagerhuis-voorzitter John Bercow werd zelfs een ster in de Nederlandse media, omdat wij het hier toch zo koddig vinden hoe hij 'Order!' roept als het hem te rumoerig wordt tijdens plenaire debatten. Maar is dat niet een beetje kinderachtig, weten we het wel écht zo goed? In Groot-Brittannië gaan dingen nou eenmaal anders dan hier in ons land. Zou het misschien kunnen dat de Britten wél heel goed weten wat ze willen? En is het voorstelbaar dat Boris in het kader van een achterliggende agenda de ene slimme zet na de andere doet? 'Boris is slim', zegt de Brit Steve McGiffen. Hij was docent internationale politiek aan de *American Graduate School of International Relations and Diplomacy* in Parijs en werkte namens de SP in de fractie van Verenigd Links in het Europees Parlement. De Tribune legt hem zeven stellingen voor.

De strategie van Boris is dom, riskant en (zelf)destructief

'Laat ik voorstellen dat ik datgene wat er nu allemaal rondom de Brexit gebeurt absoluut dom vind. Dom en rechts. En het duurt nu al drie jaar. De Belgen zijn nog sneller! Maar zonder gekheid: voor Boris en de zijnen is er geen risico. Het risico ligt bij de rest van de bevolking van het Verenigd Koninkrijk. Hij weet dat een deel van de arbeidersklasse hem zal aanvaarden als er een Brexit plaatsvindt. Waarbij ik persoonlijk vind dat een no-deal desastreus zou zijn. Velen benoemen ook het risico op het uiteenvallen van zijn eigen Conservatieve Partij. Maar dat kun je ook over Jeremy Corbyn zeggen, want de meeste Labour-leden zijn helemaal geen socialisten. En Labour kan de verkiezingen niet winnen zonder Schotland (relatief links, maar ook pro-EU, -red.). Maar het centrum van de financiële macht ligt in Engeland en de Tories zijn de vertegenwoordigers daarvan. Dus niet van de reële, echte economie, maar van de financiële economie. Kijk, het is mogelijk dat een deel van de Tory-stemmen naar de Liberal Democrats gaat. Niet naar Labour onder Corbyn, omdat hij een socialist is. Toch hebben de Tories momenteel een grote voorsprong in de peilingen. Wat mij overigens zeer verbaast. Maar goed, zowel Boris als Corbyn willen hun partijen niet de vernieling in helpen, maar transformeren. Dat is altijd een risico. Waarom Boris dan alles lijkt te riskeren voor een no-dealscenario? Omdat dat de enige manier is waarop hij een groot deel van de stemmen uit de arbeidersklasse kan winnen.'

Boris heeft zichzelf helemaal klem gemanoevreerd

'Dan moet je kijken naar wat zijn doelen zijn. Wel, zijn doel is het dienen van de belangen van de financiële sector. Voor die sector is er geen probleem. Het is namelijk geen Britse industrie; het is een internationale industrie met centra in Londen, New York en Frankfurt. En in de cloud, online dus. Toegegeven, Boris' strategie is link. Maar de bevolking stemde voor een Brexit. Komt die er niet, dan gaat het fout. En tegen degenen die een tweede referendum willen zeg ik: die kunnen de Brexit-voorstanders opnieuw winnen. In die zin denk ik dat Boris weinig keus heeft. Hij heeft steeds gezegd: er komt een Brexit. Het probleem is alleen Noord-Ierland. Ik denk dat daar een oplossing voor gevonden wordt.'

En no-deal zal leiden tot de economische ondergang van het Verenigd Koninkrijk

'Ik ben geen econoom, maar ik sluit niet uit dat de problemen die het Verenigd Koninkrijk zou gaan krijgen bij een no-deal overdreven worden. Ik bedoel maar, ik kan me herinneren dat er voedsel in de schappen van de Britse supermarkten lag toen het Verenigd Koninkrijk nog geen lid van de EU was. En zouden er wel grote tekorten aan voedsel en medicijnen ontstaan, dan zal dat Boris en zijn klik zelf niet rechtstreeks raken. Het zou hem stemmen kunnen kosten, dat wel.'

ORDER, ORDER!

EEN PAAR BEGRIPPEN

BREXIT

in juni 2016 koos 51,9 procent van de stemmende Britten voor vertrek uit de Europese Unie. Over het hóe van het uittreden uit de EU is veel discussie, al jaren. De onderhandelingen met de EU over afspraken ná uittreding leverden niets op waarmee het Britse parlement akkoord kon gaan.

Met Brexit-circus is een afleidingsmanoeuvre om de afbraak door te zetten van de publieke sector, met name van de zorg

‘Dat zie ik niet zo. Ja, de NHS (*National Health Service*, het Britse publieke zorgstelsel, –red.) wordt bedreigd; een Tory-regering zal de NHS altijd bedreigen. De Tories willen dat hun vrienden in de Verenigde Staten er geld aan kunnen verdienen. Ze willen over zorg spreken in termen van efficiency. Dat kennen jullie in Nederland ook. Maar voor de NHS maakt het geen verschil of het Verenigd Koninkrijk lid is van de EU of niet. Het is een Britse organisatie, de grootste werkgever in het land en die wordt al vele jaren bedreigd doordat men delen ervan wil privatiseren. Hoe dat gestopt kan worden? Niet door in de EU te blijven, maar door de strijd van de arbeiders- en middenklasse. Die hebben namelijk in de jaren tachtig al ontdekt hoe duur het werd als ze een private verzekering moesten gaan kopen. De NHS functioneerde uitstekend en heeft bijvoorbeeld het leven van mijn stiefzoon gered. Hij had een zwaar ongeval, de ambulance kwam binnen tien minuten en hij verbleef drie maanden in het ziekenhuis. Het kostte ons geen cent.’

De Brexit-fratsen van Boris tonen aan dat het neoliberalisme definitief failliet is

‘Nou, dat hangt af van wat je denkt dat het neoliberalisme probeert te bereiken. In Groot-Brittannië worden de rijken steeds rijker en de armen steeds armer. Dit terwijl vitale, publieke diensten worden verkocht aan de hoogste bidder. Naar mijn mening heeft dat neoliberalisme dus groot succes gehad! Vergeet niet dat Boris niet afhankelijk is. Hij heeft de brexiteers en de arbeidersklasse, waarvan de meerheid de Brexit wil, aan zijn zijde. Plus de belangenbehartigers van de Amerikaanse economie en ook nog eens mediamagnaat Rupert Murdoch. Dat is heel erg gevaarlijk. Die Murdoch heeft de meerderheid van de Britse media in handen. En die media zijn zó rechts, nog veel rechtser dan vroeger. Zelfs de BBC. Toen ik nog student was – en dat was toch echt niet voor de Eerste Wereldoorlog – was er bijvoorbeeld een goede krant voor de arbeiders: de *Daily Mirror*. Die was niet revolutionair, maar wel links. Dat is er nu niet meer. Het media-landschap heeft grote invloed op hoe mensen denken.’

Boris wil uit de EU omdat hij lonkt naar een verregaande handels-overeenkomst met de VS

‘Ja, maar de EU streeft een soortgelijke overeenkomst na: CETA. Dat is een vergelijkbaar verdrag, waar Amerikaanse bedrijven gebruik van kunnen maken via de Canadese achterdeur. Even terugkomend op dat neoliberalisme: de Tories waren historisch gezien nooit een ideologische partij, tenminste niet tot Thatcher. Nu beheersen programmatische ideologieën hun agenda. Maar als deze ideologie puur neoliberalisme is, waarom zouden ze dan de EU willen verlaten? Als je, terecht, stelt dat de Tories ‘de markt’ willen uitbreiden, kun je ook constateren dat het EU-verdrag van Maastricht hetzelfde heeft gedaan. Nogmaals: waarom dan de EU verlaten? De Conservatieve Partij blijft, als altijd, een opportunistische partij.’

Boris is net als zijn Amerikaanse ambtsgenoot Donald Trump

‘Hij lijkt een beetje op Trump, er zijn vergelijkbare aspecten. Maar Boris is niet dom, hij is slim. Hij weet dat hij een deel van de arbeidersklasse achter zich heeft. Ten eerste omdat werknemers in het Verenigd Koninkrijk veertig jaar lang slecht behandeld zijn en ten tweede omdat er in Engeland in feite geen zelfbewuste arbeidersklasse meer is. Boris kent ook het zogenaamde ‘centriste’-alternatief: kiezers die de conservatieven de rug toekeren en op de Liberal Democrats gaan stemmen. De Tories zouden graag opnieuw met hen gaan regeren, of vinden dat op z’n minst aanvaardbaar. Maar dat zal moeilijk zijn: de Liberal Democrats zijn pro-EU. Maar tegelijkertijd ook compleet opportunistisch. Wat dan de oplossing is? Mijn oplossing is: strijd. *Don't get mad, get organised*, zei Big Bill Heywood, een Amerikaanse vakbondsleider aan het begin van de twintigste eeuw. Hebben we nu schoolkinderen nodig om ons aan deze waarheid te herinneren?’

tekst Rob Janssen
foto Pixabay

NO-DEAL

Uit de EU stappen zónder zulke afspraken heet de ‘no-deal’, of harde Brexit. Maar daarvoor is óók geen meerderheid.

BACKSTOP

Het probleem in Noord-Ierland is de nog steeds gevoelige status van de grens met Ierland. Als Noord-Ierland – deel van Groot-Brittannië – meegaat in de Brexit, komt er weer een harde grens met Ierland. Daarom was er een ‘back-stop’ bedacht; het idee dat wat er ook gebeurde, Noord-Ierland sowieso in de douane-unie en de interne markt van de EU zou blijven.

‘TORIES’

De bijnaam van (de politici van) de Conservatieve Partij; economisch rechts en cultureel conservatief. Premier Boris Johnson is partijleider.

LABOUR

De grote linkse partij, waarin de linkse vleugel onder leiding van partijleider Jeremy Corbyn de laatste jaren steeds meer de overhand heeft gekregen.

LIBERAL DEMOCRATS

Sociaal-liberalen, vergelijkbaar met D66.

NOOD KLOKKEN LUIDERS

Overal in Nederland borrelt en rommelt het. Stakers en demonstranten uit uiteenlopende sectoren luiden, veelal samen met de SP, de noodklok. Grootste gemene deler: zo kan het echt niet meer. Een kleine greep uit vele grote brandhaarden.

tekst Rob Janssen

foto Archief Cem

‘ZO HAAL IK MIJN PENSIOEN NIET EENS’

Ze eisen 4 procent meer loon, meer medewerkers en betere roosters. Daarvoor staakte KLM-grondpersoneel de afgelopen tijd regelmatig. Volgens SP-Tweede Kamerlid Cem Laçin is het rechtvaardig dat ze dat eisen. Op Schiphol stond hij zij aan zij met de stakers. En hij weet 't: het is vervelend voor passagiers als vluchten geannuleerd worden. ‘Staken doet niemand voor z'n plezier. Maar ik spreek met mensen die al 35 jaar op Schiphol werken en de werkdruk almaar hebben zien stijgen. Sommigen zeggen: als het zo doorgaat, haal ik mijn pensioen niet eens meer.’ Ondertussen bleef Schiphol de afgelopen jaren maar groeien en nam de werkdruk almaar toe. Terwijl KLM-chef Pieter Elbers vorig jaar nog een loonsverhoging van 9,5 procent kreeg en het grondpersoneel al jaren op de nullijn zit. Laçin: ‘Vandaar dat ik tegen getroffen passagiers zeg: ‘Richt uw onvrede op KLM. De stakers doen dit om ú beter van dienst te kunnen zijn.’ De SP'er riep minister Cora van Nieuwenhuijzen op om een rol te gaan spelen in het conflict; de regering is immers aandeelhouder van KLM en Schiphol. ‘Zij kan de telefoon pakken, Pieter Elbers bellen en zeggen dat hij naar de stakers en de vakbonden moet luisteren en met meer moet komen dan de schamele 2 procent loonsverhoging die KLM het grondpersoneel nu biedt.’

foto Wiebe Kiestra

‘RAMP VOOR BEROEPSGROEP ÉN PATIËNTEN’

Al voor de zomervakanties trokken zo'n duizend zorgverleners uit de eerstelijnszorg door Den Haag, om aandacht te vragen voor hun problemen. En fysiotherapeuten, diëtisten, logopedisten, ergo- en oefentherapeuten etcetera hebben nogal wat problemen. Regeldruk is er eentje van. SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven: ‘Er heerst een gigantische verantwoordingsbureaucratie. Alles wat paramedici doen stuit op geïnstitutionaliseerd wantrouwen bij de zorgverzekeraar.’ Dat leidt in de praktijk tot de frustrerende situatie dat anderen – geen zorgverleners – bepalen wie uiteindelijk welke zorg krijgt. Een ander punt vormen de tarieven die de zorgverleners betaald krijgen. Die zijn veel te laag, met als gevolg dat de salarissen laag zijn en er weinig nieuw personeel in de vijver zit. En dat zorgt weer voor meer werkdruk bij degenen die overblijven. ‘Veel paramedici kunnen nauwelijks meer rondkomen’, weet Henk van Gerven. ‘Daarbij komt,’ vervolgt hij, ‘dat bijvoorbeeld fysiotherapie niet meer volledig in het basispakket van de zorgverzekering zit. Dat betekent dat mensen met hoge eigen bijdragen geconfronteerd worden. Kortom: de huidige situatie is rampzalig voor zowel de beroepsgroep als de patiënten. Als SP hebben wij steeds bepleit dat zeker fysiotherapie volwaardig in het pakket komt, zoals ook het Nationaal ZorgFonds dat voorstelt. Bovendien willen we net als de paramedici vaste reële tarieven, zoals die zijn vastgesteld door de Nederlandse Zorgautoriteit.’

foto Sander van Oorspronk

‘BROODNODIGE INVESTERINGEN BLIJVEN UIT’

Als het om onderwijs gaat, is er qua acties en demonstraties eigenlijk bijna altijd wel ergens wat te doen. Het leenstelsel, de daarmee gepaard gaande renteverhogingen of de bezuinigingen in het hoger onderwijs: steeds weer trekken jongeren, veelal verenigd in ROOD of de Landelijke Studentenvakbond (LSVb), eropuit om hun protest te laten horen en zien. Steevast schouder aan schouder met SP-Tweede Kamerlid Frank Futselaar. Tevreden meldt hij nu dat diverse zaken aan het kantelen zijn; waaronder het leenstelsel, dat zoals bekend studenten opzadelt met een astronomische studieschuld en alle gevolgen van dien. De politieke steun voor dat zwaar omstreden systeem begint steeds verder af te brokkelen en daarom werkt Futselaar momenteel koortsachtig aan een initiatiefwet om de basisbeurs weer ingevoerd te krijgen. ‘Steeds meer partijen keren zich tegen het leenstelsel (waaronder GroenLinks en PvdA, die jaren geleden het leenstelsel juist hielpen in te voeren –red.),’ zegt hij: ‘Maar menigeen wil pas na de volgende Kamerverkiezingen de knoop doorhakken. Ik wil nu doorpakken, met iedereen die zegt het met ons eens te zijn.’ Een succes op dat vlak was al eerder binnengehaald: een geplande renteverhoging werd, na zwaar protest van zo'n beetje alles wat studeert, door onderwijsminister Van Engelshoven (D66) ingetrokken. Zodat je inmiddels wel kunt concluderen dat dat hele leenstelsel in het onderwijs één groot mislukt politiek experiment is – waar talloze studenten de dupe van zijn geworden. Onder het motto *Wij zijn geen proefkonijn* demonstreerden zij onlangs voor compensatie voor de ‘schuldengeneratie’, zoals zij zich zien. Terecht! En dan zijn er nog de bezuinigingen in het hoger onderwijs. Volgens minister Van Engelshoven moet er meer geld naar technische studies, waardoor er volgens Frank Futselaar minder geld naar talen, rechten of psychologie gaat. ‘Al jaren daalt het gemiddelde bedrag dat per student beschikbaar wordt gesteld door het kabinet. We zien overvolle collegezalen, te weinig docenten, enorme werkdruk onder studenten en docenten, noem maar op – terwijl de broodnodige investeringen uitblijven.’ En ook hier weer: massale protesten van studenten, wetenschappers en bestuurders, onder meer tijdens de opening van het academisch jaar in september.

foto Anouk Pross

‘HET WAS HEEL INTENS’

Maandenlange wachtlijsten, onnoemelijk leed in gezinnen, grote uitval onder zorgmedewerkers en ook hier weer: steeds hogere werkdruk. Ziedaar de jeugdzorg anno 2019. Actievoeren deed het jeugdzorgpersoneel al veel vaker, maar begin vorige maand geschiedde een unicum: de eerste staking ooit in de jeugdzorg. Met z'n vierduizenden trokken ze naar Den Haag om te demonstreren. Dan weet je dat het menens is. En deze ultieme noodkreet uit de jeugdzorg ging vergezeld van een alarmbel van de gemeenten. Die klagen namelijk over de ernstige tekorten op hun begrotingen als gevolg van de stijgende kosten voor jeugdzorg. Dat zit zo: in 2015 hevelde het kabinet de jeugdzorg over van de provincies naar de gemeenten. Op zichzelf misschien niet slecht, maar men ‘vergat’ er de bijbehorende zak met geld aan te hangen. Waardoor ook voor veel gemeenten een ramp dreigt. SP-Tweede Kamerlid Maarten Hijink was bij de demo. ‘Het was heel intens. De vierduizend demonstranten hielden zelfs een minuut stilte: het was een zeer indrukwekkende noodkreet.’ Het is duidelijk dat er flink geld bij moet; de vakbonden spreken van een kleine miljard euro extra. Hijink: ‘Daarnaast moet er een eind komen aan de bureaucratie in de jeugdzorg. Plus dat we van de aanbestedingen af moeten.’ Het systeem van aanbestedingen leidt ertoe dat gemeenten de zorg zo goedkoop mogelijk (moeten) inkopen. Hijink wil dat zorgminister De Jonge een reddingsplan voor de jeugdzorg op tafel legt. Immers: de eisen van de stakers zijn duidelijk en de problemen niet van vandaag of gisteren.

En laten we eerlijk zijn: dat geldt net zo goed voor het KLM-grondpersoneel, studenten en paramedici.

LINKSVOOR **ONZE GROTE MAN UIT BOXMEER**

Toen Emile fractievoorzitter was in de Tweede Kamer, kreeg de SP Boxmeer een mailtje van de pers: of ze de grote man van de SP konden spreken.

De afdeling antwoordde: bedoelt u onze fractievoorzitter of de landelijke? Johan Koelman (51) kan er nog altijd hartelijk om lachen: 'Ik ben 2 meter 4. Mijn vrouw Esther steekt ook met kop en schouders boven de massa uit, we hebben elkaar ontmoet bij de Klub Lange Mensen.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Wanneer werd je SP-lid?**

'In 2013. Sinds de geboorte van onze dochter in 2003 was ik actief in de wijkraad, waar ik me onder meer inzette voor een buurthuis. SP'ers reageerden daarop steevast met: jij zou echt SP-lid moeten worden.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Na 25 jaar bij pensioenfondsen gewerkt te hebben rijd ik nu koeriersdiensten, in Nederland en soms ook internationaal. Het bevalt me prima. Ik ben ook mentor voor nieuwe chauffeurs en er rijdt wekelijks een Syrische vluchteling met me mee. Op taalstage, om zijn Nederlands te oefenen. Fantastisch vind ik dat.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Duitsland. Het landschap is er mooi en afwisselend. De mensen zijn er gastvrij en, wat mij ook erg aanspreekt, behoorlijk gebrand op hun privacy.'

› **Waarom spreekt je dat zo aan?**

'Vrijheid kan niet zonder privacy. Je moet

zelf kunnen kiezen wat je wel of niet met anderen deelt. Nu algoritmes berekenen of je potentieel ergens van verdacht kan worden, is het risico dat je ten onrechte wordt gevolgd en beschuldigd bovendien enorm. In Nederland hebben we een belangrijk stuk privacy verkwanseld met de ov-chipkaart. Vervoersbedrijven verzamelen onnodig veel data van reizigers. Er gaat ook veel mis, ik heb al menig rechtszaak gevoerd. Niet alleen voor mezelf, ik sta ook anderen bij.'

› **Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?**

'Ik geef niets om geld, echt niet. Ik kan rondkomen en dat is voldoende. Vroeger had ik een stripboekenverzameling, maar die heb ik weggedaan. Mijn vrouw is drie keer ernstig ziek geweest, echt kantje boord. Als je dat meemaakt, dan geef je niet meer om een stapel boeken in je kast. Wel kan ik genieten van kleine dingen. Een onverwacht cadeautje geven of krijgen op een moeilijk moment, daar kan geen verzameling of statussymbool tegenop.'

> SOCIAAL ADVOCATEN GEVEN MINISTER EEN 2,8

'De minister voor Rechtsbescherming, beschermt (de toegang tot) het recht niet. Ik heb de indruk dat de geluiden vanuit de advocatuur hem volledig koud laten. Dat iemand met dermate weinig verstand van zaken deze functie vervult is werkelijk ongelooflijk.' Dat is het harde oordeel van een sociaal advocaat. Een andere stelt: 'De kloof tussen rijk en arm wordt steeds groter. De plannen van de minister dragen er sterk aan bij dat alleen de meer draagkrachtige burgers nog worden voorzien van goede rechtsbijstand en toegang tot de rechter.' SP-Tweede Kamerlid Michiel van Nispen deed onlangs onderzoek onder sociaal advocaten, waaraan bijna 1200 van de 7000 deelnamen. Van Nispen wil met het onderzoek de sociaal advocaten een stem geven in de Tweede Kamer. Minister voor Rechtsbescherming Sander Dekker (VVD) scoort een beschamende 2,8 voor zijn werk, volgens de geënquêteerden. Van Nispen: 'Een dikke onvoldoende krijgt de minister voor Rechtsbescherming, die

precies het tegenovergestelde doet van wat zijn titel zou doen vermoeden. Uit ons onderzoek blijkt dat bijna alle sociaal advocaten zich ernstig zorgen maken over de toekomst van de sociale advocatuur. Bijna 7 op de 10 advocaten overwegen met hun werk te stoppen; 94 procent van de advocaten vreest verdere tweedeling en meer dan de helft ziet zelfs klassenjustitie in Nederland.'

Over de plannen van Dekker zijn zowel de sociaal advocaten als Van Nispen niet te spreken. Van Nispen: 'De minister maakt een zorgvuldig opgebouwd en goed werkend stelsel kapot en hij tuigt een nieuw systeem op waar helemaal niemand op zit te wachten, behalve dan een paar verzekeraars. In plaats van het stelsel te laten zoals het is en de vergoedingen voor sociaal advocaten te verhogen doet de minister precies het tegenovergestelde: hij verandert niets aan de vergoedingen, maar hij gooit wél het hele stelsel om. Ik vind dat eigenlijk te bizar voor woorden.'

Lees het rapport *De staat van de sociale advocatuur* op [sp.nl/advocatuur](https://www.sp.nl/advocatuur)

> HERINNERING: VOORSTELLING GAS

Na het drukbezochte theater Voor Elkaar, in het Chassé Theater (2017), en de prachtige voorstelling Het Pauperparadijs, in Carré (2018). laat ons Kunst- en Cultuurcollectief ook dit jaar van zich horen. In november komt de indrukwekkende voorstelling GAS, van Toneelgroep Jan Vos, naar Amersfoort. Omdat we al onze leden en vrijwilligers willen bedanken, kun je op zondag 17 november voor € 12,50 naar deze voorstelling.

GAS gaat over de gigantische problemen en het groeiende cynisme als gevolg van de gaswinning in Groningen. Het verhaal staat symbool voor al die plaatsen in ons land waar de overheid niet aan de kant van de mensen staat, maar aan de kant van het grote geld. Dat maakt deze voorstelling een absolute aanrader voor iedereen die zich in wil zetten voor een rechtvaardige samenleving.

Wanneer

Zondag 17 november 2019, 15:00-19:30 inclusief koffie, thee, hapje en drankje

Waar

Theater Flint in Amersfoort

Bestel hier je kaarten: <https://www.sp.nl/bestel>

HUISJESMELKERS

Het verschijnsel van huisjesmelkers tiert nog steeds welig. Ik ken een rijtjeshuis waar de huisbaas 12 Polen in heeft gestopt. Er wordt schande gesproken van de overlast die ze veroorzaken en er wordt in het gunstigste geval gegniffeld over hun buitensporig drankgebruik. Hoe anders zouden Nederlanders zich onder soortgelijke omstandigheden gedragen?! Laat me niet lachen. Tijdens de Algemene Beschouwingen viel het woord 'huisjesmelkers' een paar keer maar doorgaans werd er gesproken over het onschuldig klinkende 'beleggers'. De politiek toonde zich voornemens 'maatregelen' te gaan nemen. Verder dan een halfslachtige belastingmaatregel bij het derde huis kwam het niet. Daar zullen de dames en heren huisjesmelkers lak aan hebben. Als ze die maatregelen niet kunnen ontduiken of ontwijken, houden ze nog een groeiend fortuin over dat ze over de rugen van hun huurders bij elkaar graaien. Er

wordt hier een mensenrecht geschonden: dat van het recht op een fatsoenlijk en betaalbaar dak boven het hoofd voor iedereen. Ik hoop dat de SP zich sterk blijft maken om deze kwalijke lieden flink aan te pakken en die voortdurende schandvlek te laten verdwijnen.

Leontine Bal, Bostel

DE OPLETTENDE LEZER

Eengezinswoning

Daniël de Jongh maakt in *Koeiendokter* een vaak gemaakte fout. Het is eengezinwoning en niet eenSgezinswoning. Ook wordt vaak gesproken over mond op mondreclame. Jammer dat er in het basisonderwijs zo weinig aan taal gedaan wordt. Ik zat voor de oorlog op een broederschool en leerde daar Nederlands in de vorm van ontleden enzovoort. Ben nu 91 maar vind goed gebruik van het Nederlands nog steeds belangrijk.

Ton Cox, Vlaardingen

DOORLOPENDE MACTHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SP

SEPA
Single Euro Payments Area

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

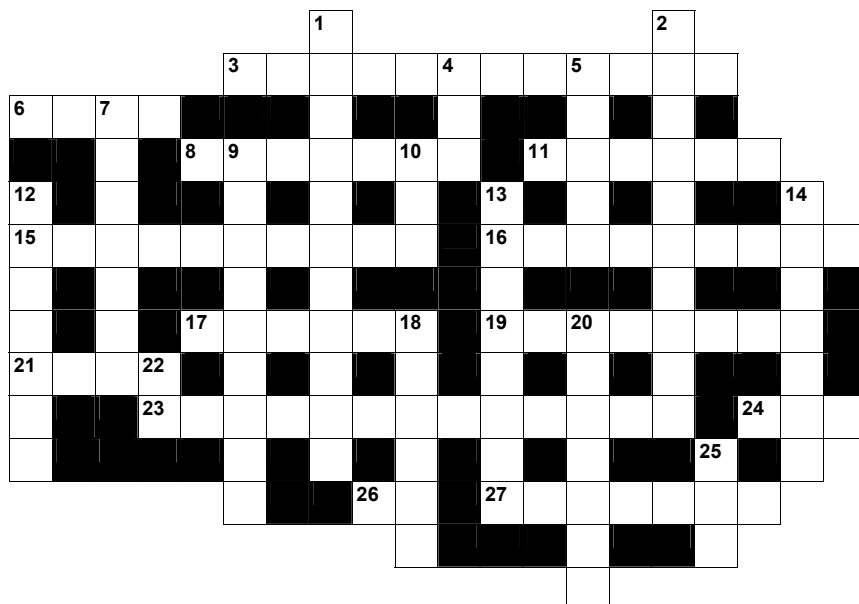
CRYPTOGRAM

Horizontaal

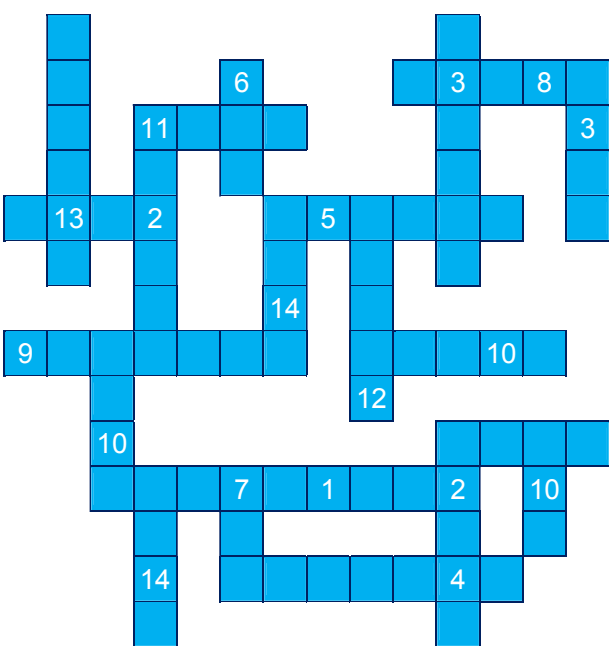
3 Bijbels naakt. (12) - 6 Warme wind is nuttig voor nat haar. (4) - 8 Louter vrolijke dieren, daar in de Rotterdamse dierentuin. (7) - 11 Weg van de snelweg, richting veiling. (6) - 15 Hij is de generaal van de familie. (3,4,3) - 16 Voorwoord bij de bevalling. (9) - 17 Min of meer glad- gestreken. (6 en 3,3) - 19 Genealogie van bijvoorbeeld den, eik, of berk. (8) - 21 Dierlijk deel van muziekinstrument. (4) - 23 Alle bezoekers kijken in hun boek. (13) - 24 Vrouwelijke troefkaart. (3) - 26 Restanten van een muziektoon. (2) - 27 Kookgerei waarin politieke vuurtjes stilletjes worden geblust. (7)

Verticaal

1 Boeren, en Lely natuurlijk. (11) - 2 De grap: afval wordt hier weggegooid én opgesloten. (10) - 4 Mocht boven een artikel. (3) - 5 Rekenkundig meubelstuk. (5) - 7 Macho boerderijdier. (7) - 9 Favoriet speelgoed van de kip? (9) - 10 Als ze in de war is, is ze een Europeaan. (3) - 12 Schuld creërende toezegging. (7) - 13 Landschaaldier is niet zindelijk. (8) - 14 Inherent tegenstrijdige voedseltoevoeging?

(1,6) - 18 Afgemeten betalen is zoals het hoort. (6)
20 Kat & Kind: beiden lief als ze iets gedaan willen krijgen. (7) - 22 Buis geeft op het eind licht. (2, afk) - 25 Wat een waagstuk, de neus. (3)

O DIE NIEMEN

En wel 'homoniemen' ditmaal, woorden die de meer dan één betekenis hebben. Het gevraagde woord is telkens herleidbaar uit de Hints. Lees deze (vaak cryptische) Hints, die in willekeurige volgorde staan. Plaats de homoniemen op hun juiste plek in de Tabel. Breng tot slot de letters die in de vakjes met cijferaanduiding staan over naar de 'Letters' tabel. Zo vormt u het oplossingswoord, wat u naar de redactie kunt sturen. De 'lange ij' is één letter. Let op: vaak is dezelfde letter op meerdere (cijfer-)plaatsen te vinden. We geven vast een paar posities. Veel plezier!

Horizontaal:

Opnieuw atmosferisch. /
Eng specimen. /
Slapende vruchtelementen. /
Balsport in de baai! /
Het einde van de burcht. /
Vervoer een brancard. /
Krijg je (niet) als een zeedier huilt. /
Koude adel. /
Vandaag eten we een soort...bank? /

Verticaal:

Stomdronken claxon? /
Om te drinken: breng beker naar hoofd. /
Lichaamsdeel is niet rijk. /
Zieke mestvork. /
Het college geeft advies. /
Schakelt de proef 'aan'. /
Naar schaaap is te jong om kachel te zijn. /
Zangster produceert alarmerend geluid. /
Cirkelvormig juweel. /
Platvis spreekt?! /
Rusten op een zoen. /
Spits leesteken. /

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----

OPLOSSING CRYPTOGRAM SEPTEMBER 2019

Horizontaal: 7) Een krappe arbeidsmarkt 12) Begrip 13) Taakverlichting 14) Est 15) Brandmelding 17) Ekster 18) Zandbak 19) Eigenaar 21) Gemaskerd bal 22) Komt tijd komt raad.

Verticaal: 1) Tegenslag 2) Pauperparadijs 3) Opstand 4) Nagalm 5) Sierui 6) Lachgas 8) Kern 9) Bevelhebber 10) Slinger 11) Kritiek 16) Addertje 19) Ereboog 20) Aflaat.

OPLOSSING SPIRAALTJE

De volgorde van de gezochte woorden in het spiraaltje is:

TegenpartY; Ysfabrikant; Tulpenboom; Mooipraat; tarieven; netwerk; kapers; sfeer; rood; dar; re.

De winnaar van de septemberpuzzel 2019 is
E. Nieuwenhuis uit Lieshout.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze
vóór 23 oktober naar de puzzelredactie van de Tribune;
Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden?
Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een
gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

